

VEGETARISMUS.

Geachte Redactie.

Vergun mij door middel van Uw blad een paar vragen te stellen aan collega SYBRANDY naar aanleiding van zijn ingezonden stuk aan PINKHOF.

Hoe verdedigt een vegetariër van het slag van Prof. JULIUS BARON het dooden van dieren om ons aan melk, boter, kaas, eieren en honig te helpen?

Wat is het essentieele onderscheid tusschen het gebruik van die dierlijke stoffen en de andere van het dier afkomstig?

Een antwoord hierop van collega SYBRANDY zou mij en anderen zeer verheugen.

Collegialiter,

Schiedam, 21 Februari 1905.

J. ENDTZ.

ANTWOORD AAN COLLEGA ENDTZ.

Historisch zien wij reeds 3 vormen, waaronder het vegetarisme optreedt. (Bijbel: paradijsverhaal, Israëlieten in de woestijn, Daniël [I:12—16]; aan deze al of niet oorspronkelijke verhalen, liggen ook de 3 vormen van vegetarisme ten grondslag: de zedelijke, noodzakelijke en de physiologisch-hygiënische; verder Boedhisme: godsdienstig-ethisch; PYTHAGORAS: godsdienstig-physiologisch-hygiënisch, misschien ethisch; SENECA: ethisch enz.).

Ook tegenwoordig hebben wij hetzelfde, al kan men slechts spreken van 2 *richtingen*, omdat de proletarische vorm gedwongen is.

Er zijn er, die handelen volgens ethische motieven, terwijl de 2de groep meent, dat het zgn. lacto-vegetabele diëet (ALBU) of ook het vegetabele alleen, physiologisch-hygiënisch de voorkeur verdient.

Van welk „slag” nu Prof. BARON was, weet ik niet. Behoorde hij tot de laatsten, dan vervalt de eerste vraag natuurlijk. De tweede is niet geheel duidelijk. Wordt bedoeld het moreel verschil of het chemisch-physiologisch-hygiënische? Daarom zal ik n°. 1 beantwoorden van ethisch standpunt, n°. 2 kortelijk chemisch-physiologisch-hygiënisch, omdat, indien deze vraag moreel bedoeld is, het antwoord in n°. 1 ligt opgesloten.

Iedereen zal ongetwijfeld toestemmen, dat men een dier niet noodeloos moet kwellen. Nu is de ruwe behandeling van het vee, het vervoer, vooral van pasgeboren kalveren, de talloze castraties, het slachten op zichzelf, allerlei wreede methoden voor het vangen van visch, het laten uitdrogen enz., moeilijk anders te betitelen dan *kwelling*. Handelt men nu uit zedelijke overwegingen, dan is het de vraag, in hoeverre het gebruik van de melk en haar producten is te verdedigen. Maar eeuwenlang is het, misschien wel oorspronkelijk frugivore, individu aan een min of meer gemengd diëet gewend, en daarom wordt een *plotselinge* overgang tot den zuiver vegetabielen vorm zelden goed verdragen, en trouwens door geen verstandig mensch aangeprezen.

Anders is het met het ovo-lacto-vegetabele diëet. Verreweg de meeste menschen kunnen hiertoe vrijwel direct overgaan, mits niet staande onder den suggestieven invloed van tegenstanders. En algemeen doorgevoerd, zou dit beteekenen: groote reductie der veeteelt en haar gevolgen, derhalve groote vermindering van leed en kwelling.

En *tracht* nu niet ieder mensch naar het zedelijk goede te handelen naar